

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
www.knnv.nl/afdelingDelfland
twitter: NatuurlijkDelfland
facebook: NatuurlijkDelfland
instagram: NatuurlijkDelfland

Natuurlijk Delfland

Afdeling van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

1 januari 2021

Thema 2021: Zaaïen en maaien
Soort van het seizoen, winter, de mol
Januari - maart

De biodiversiteit holt achteruit, 70% van de insecten is verdwenen, het voortbestaan van de bijen staat onder druk, kuikens van weidevogels vinden geen voedsel. Wat is er mooier dan even een kruidenrijk mengsel in te zaaïen voor een bijenlint, honey highway, voor extra insecten voor kuikens in het weidevogelland. En dan het liefst grote bloemen die wij mensen ook mooi vinden en wat wij mooi vinden, moet wel goed zijn voor de natuur.

Dat mensen inzaaïen betekent dat ze het probleem serieus nemen. In dit jaarthema proberen we meer kennis over te dragen over wat wel en wat niet werkt bij het inzaaïen. We hebben de afgelopen jaren onderzoek naar al of niet ingezaaide bermen en weilanden gedaan en daar zullen we uit putten. Ook zullen we het hebben over het beheer van graslanden. Daar is misschien nog wel meer mee te doen dan met inzaaïen.

Dode mol, Anna Kreffer

Dode mol, Anna Kreffer

Molshopen, bij waarneming.nl heet dit een sporenbed

Meld je mol, dood, levend of een molshoop via afdelingdelfland@knnv.nl of via [KLIK HIER](#)

Eigen ervaring

In mijn jeugd gingen we elke zomer naar Overijssel om op opa en de hond te passen. Mijn oom en tante waren onderwijzer en beheerden een kleine school met twee lokalen voor zes klassen en een groot sportveld met mollen. Op een dag was de hond als een razende van molshoop naar molshoop aan het rennen, voor ik er erg in had, had hij een mol te pakken. Helaas heeft het dier het niet overleefd, heel jammer. Het was mijn eerste ontmoeting met een mol. Wat een mooi dier met dat zwartfluwelen jasje en de enorme roze "handen" en roze snuit. Misschien was de hond erop afgericht, geen idee, nooit naar gevraagd. Daarna nog eenmaal een dode mol gezien en sporadisch een bewegende molshoop.

Herkenning

De mol (*Talpa europaea*) is een zoogdier en hoort met o.a. egels en spitsmuizen bij de orde van insecteneters. Mollen zijn 11-16 cm lang, de staart is 2,5-4 cm, de vrouwen zijn iets kleiner dan de mannen. Ze hebben een zwarte, fluweelachtige vacht, de haren daarvan kunnen in de huidaanhechting kantelen, zo blijven ze niet steken in de gangwanden of ze nu voor of achteruit gaan. Mollen hebben voorpoten met grote graafhanden, elk met vier vingers en een duim met puntige nagels. De ogen en oren van mollen zitten verstopt onder de vacht. Mollen hebben kleine, slecht ontwikkelde ogen, maar zijn niet blind. Ze hebben een spitse, roze snuit met gevoelige snorharen en tastzenuwen op neus en staart, daarmee vindt de mol de weg door de gangenstelsels. De nek is niet te zien doordat die zo gespierd is.

Mollenvrouwen zijn sterk door bijzondere genetische eigenschap

Bij gewone zoogdieren zijn mannen sterker, groter en aggresiever dan vrouwen, vanwege de testikelweefsel dat o.a. testosteron produceert. Mollenvrouwen hebben door een genetische aanpassing zowel testikelweefsel als eierstokkenweefsel. Door de testosteron kunnen ook mollenvrouwen sterke graafpoten en een sterk lijf ontwikkelen (en zijn ook agressief). Alleen in de paartijd neemt het testikelweefsel af en het eierstokkenweefsel toe. Deze eigenschap is niet helemaal uniek, hyenavrouwen hebben iets dergelijks, ze zijn zelfs groter dan de mannen. En soms is er speling van de natuur, ook bij mensen komt het wel eens voor.

Voorkomen

Mollen hebben graag losse, humusrijke grond en een niet te hoge grondwaterstand. Ze komen in ons hele land voor, maar niet op de waddeneilanden en in de centra van grote steden. De grootte van het territorium hangt af van de hoeveelheid voedsel en kan tot 3.000 m² groot zijn. De populatiedichtheid varieert. Ze houden niet zo van zandgrond, daar zijn de territoria groter en de dichtheden lager. Ze zijn te vinden in grasland, tuinen, bosranden, parken en boomgaarden. Ze leven ook in loofbos, maar de molshopen zijn daar minder zichtbaar door de bladeren.

Leefwijze

Mollen maken horizontale gangen, tot een diepte van 1 meter onder de grond. De mol kan uitstekend graven, de oppervlakkige gangen graaft hij met een snelheid van 12-15 meter per uur. Tijdens het graven wordt de aarde langs zij naar achteren gewerkt en vervolgens naar buiten geduwd, te zien als molshoop. De gangen zijn ongeveer 5 cm breed en tot wel 200 meter lang. Soms zijn de gangen heel oppervlakkig en zie je deze aan het oppervlak, dit zijn vaak gangen van jonge dieren of mannen op zoek naar een vrouw. Mollen leven alleen in een eigen territorium, soms overlappen territoria. Ze maken slaapnesten bekleed met blad, gras, mos, papier, als het maar zacht materiaal is. In de paartijd, februari-april, gaan mannen

op zoek naar vrouwen. Na de paring zorgt het vrouwtje er verder alleen voor. In een diepe gang wordt een nest gemaakt en in mei-juni worden twee tot zeven naakte, blinde jongen geboren. Na twee weken hebben ze een vacht, na een maand verlaten ze het nest, maar worden nog een tijdje gezoogd. Na twee maanden zijn zij zelfstandig, verlaten definitief het nest en graven loodrecht naar boven om een eigen territorium te zoeken. Dit zoeken naar een nieuw territorium gebeurt meest boven de grond en maakt de mol kwetsbaar. Er wordt ook wel gevochten om een territorium. Na een jaar zijn ze geslachtsrijp. Ze kunnen drie jaar oud worden, maar slechts 40% overleeft het eerste levensjaar en ongeveer 2% van de dieren haalt die leeftijd.

Ze hebben een apart ritme van ongeveer vier uur activiteit en vier uur rust, dat gaat dag en nacht door, ze zijn dus zowel overdag en in de nacht actief.

Boven de grond komen ze als ze dorst hebben (dauw), om een nieuw territorium te vinden of soms in de nacht op zoek naar eten. Ze kunnen goed zwemmen.

Voedsel

Mollen eten alleen dierlijk voedsel, vooral (regen)wormen, bodeminsecten, slakken, spinnen, duizendpoten, soms zelfs muizen, kikkers of een ei, wat hij maar tegenkomt. Een mol loopt door de gangen heen en weer en pakt de dieren die erin gevallen zijn. Van wormen kan een wintervoorraad worden aangelegd, een mol bijt dan in de voorkant, zodat de worm verlamd raakt.

Ecologie en bestrijding

Onder de grond heeft de mol geen natuurlijke vijanden, alleen zijn eigen soortgenoten.

Boven de grond wordt de mol bejaagd door onder andere uil, buizerd, blauwe reiger, ooievaar, wezel, hermelijn, vos en kat en hond.

Door het graven van een uitgebreid gangenstelsel houdt een mol de bodem luchtig en de afwatering goed. Hier profiteren veel planten en dieren van. Ze eten ook insectenlarven als emelten, die van graswortels leven en dus het juist gras aantasten. Vroeger waren het beschermde dieren, juist omdat ze veel insecten eten.

Mensen die niet blij zijn met de molshopen, gebruiken van alles om een mol te verjagen: klemmen, een vieze geur, gif of graven flessen in. De wind blaast langs de opening van de fles, er ontstaat een fluitend geluid waar een mol niet van zou houden. Op mijn tuinvereniging heb ik de burens veel bezig gezien met van alles, maar nooit met blijvend resultaat. De opengevallen plek wordt graag weer door een nieuwe mol ingenomen.

Gebruik de aarde van de molshoop als stekaaarde, het is vaak luchtige grond en er zit niet veel zaad in als het van diep komt. Of hark de hoop met aarde weer glad. Als het nieuwe gangenstelsel klaar is, komen er een tijd geen nieuwe hopen meer bij.